

[P. Munch.]

staaende Lov i saa Henseende gav. Det blev paapeget i Gaar af to ærede Talere, at smaa Forskydninger kunde gøre Udfaldet langt mere uforholdsmæssigt; der blev mindet om, at Valgalliancer kunde forrykke det fuldstændigt, og enhver af os kan vel være paa det rene med, at faar man en Valgordning af denne Beskaffenhed, da melder sig inden længe Valgalliancernes Dage igen rundt om i talrige Kredse. Det blev ogsaa paapeget, at en mere eller mindre kunstig Deling af visse Partier kunde give dem en ganske overvejende Fordel. Med andre Ord, det er saa klart, som noget kan være, at der aldeles ikke blot tilnærmelsesvis, sikres en ligelig Fordeling ved Forslaget, som det nu foreligger, og jeg tror, man maa erkende, at selv om man ogsaa foretager de forskellige Smaaforandringer, der i nogen Grad kunde bøde derpaa, saa vil man overfor de Forhold, der let og naturligt kan udvikle sig, komme aldeles til kort, saa længe vi bevarer det Grundlag, der er lagt i det foreliggende Lovforslag. Men dertil kommer, at en stor Urimelighed fremtræder ved Partimandaternes Fordeling rundt om i Landet. De to store Partier, der faar en hel Del af Kredsmandaterne, kan i den Henseende være nogenlunde tilfredse, skønt ogsaa de kan komme til at staa overfor besynderlige Vanskeligheder og Besværligheder. Derimod vil Stillingen med Hensyn til Mandaternes Fordeling i de forskellige Egne blive aldeles haabløs for de Partier, der ganske overvejende vil være henvist til Tillægsmandaterne. Fordelingen afgøres fuldkommen skematisk, man fristes til at sige næsten tilfældigt, af dette, om de paagældende Kandidater har faaet det største Stemmetal i visse bestemte af de nye Kredse. Den knyttes i denne Henseende ikke til Karakteren af Kredsene fra tidligere Tid, thi i mange Tilfælde er disse saaledes forvandlede, at det tidligere Stemmeforhold slet ikke faar nogen Betydning for de nye Kredse. Man tager det rent absolutte Tal, ikke en Gang det procentvise Tal for en Kandidat i den paagældende Kreds, men det rent absolutte Tal og kommer derigennem over hele Linien til store Tilfældigheder. Enkelte Partier — det gælder i hvert Tilfælde vort, hvis man regner med Tallene fra 1926 — vil kunne faa deres Tillægsmandatrepræsentation i visse store Landsdele klumpet sammen i bestemte Hjørner af disse, medens de vil være fuldstændig

uden Repræsentation i meget store Omraader. Socialdemokratiet — hørte jeg i Gaar efter en lignende Undersøgelse — vil kunne se store Dele af Danmark, hvor de har et meget klækkeligt Stemmeantal, staa saaledes, at Socialdemokratiet i de paagældende Landsdele næsten ikke har Tilknytning til Folketinget. Ogsaa dèr er der et Punkt af en besynderlig Beskaffenhed. Og man tænke blot paa det Omraade, som den højtærede Regering har skænket saa megen Opmærksomhed, Lolland-Falster. Saaledes som Lovforslaget er formet, er der paa Lolland-Falster tre Kredse. Ingen af disse har noget Kandidatflertal. Socialdemokraterne er det største Mindretal i alle tre Kredse, og de faar med andre Ord alle de tre lolland-falsterske Kredse, til Trods for at de kun har 40 pCt. af Stemmerne i det lolland-falsterske Omraade. De kommer endda til at staa saadan, at de slet ingen Suppleanter har dernelde. Overgaar der dem dette, at en af de lolland-falsterske Rigsdagsmænd kommer til at træde ud af Rigsdagen, skal de naturligvis have en Socialdemokrat som Suppleant, men saa maa de hente ham fra en helt anden Landsdel. Det vil, kan man sige, bøde paa det førnævnte Forhold i den Tid, det staar paa, men Lolland-Falster faar paa den Maade en Rigsdagsmand mindre, end det burde have. Der kan ogsaa findes saadanne Tilfælde under den nuværende Valglov, sjældent dog vist saa grelle som dette. Men ved den Ordning, der skal træffes ifølge Lovforslaget, vil der i hvert Fald kun være tre Repræsentanter for Kredsene, alle Socialdemokrater. Saa er der det særlige Rytterske Tillægsmandat, men det maa jo forsvinde, før Beslutning træffes; det vil den højtærede Indenrigsminister være paa det rene med. Og der vilde da i Virkeligheden foregaa en højst ejendommelig Ordning af Repræsentationen for denne Landsdel. Tilsvarende Forhold vilde kunne indtræde andre Steder.

Jeg nævnte de store Vanskeligheder, der vilde være for de forskellige Partier ved Udvælgelsen af Personerne. Det vilde blive saaledes, at for det første vilde der ikke være Tale om den vælgermæssige Indflydelse, som nu findes. Den har været omtalt med en vis Uvillie. Jeg tror dog, den i Befolkningen omfattes med en meget stærk Sympati. Jeg tror, der fra Befolkningens Side er et stærkt Ønske om, at den enkelte Person skal have Ret til ikke blot at stemme *paa Partiet*, men ogsaa, hvis han ønsker det, at øve Indfly-